

יעקב גלצמאטי'ין

היינטיגע
יאר צעלן
18 אקטאבער 1922

יעקב גלצמאניין

פארטאג "קולטור"
ניו יארק
1921

Copyright 1921
Jewish Culture Publishing Co.

נעטי'ן

יעקב גלאשטיין

I

אונזער דאָר.

עס ציטערט די קנויט פון אונזער דאָר.
האָ, מענשען רענעדיגע.
לאַמיר, אויף גיך, אויסקריצען אין מאַרמאָר אונזערע מאַיסיים.
אין ביכער פאַרשרייבען אונזער נאָמען.
צינעל צו צינעל ליינען פאַר אונזער רום.
וועלען מאַרמאָר און ביכער ווענען אויף אונזערע קינדער
און בלאַנדזשען וועט כאַטש אונזער האַנט אין רוים,
ווען עס וועט אָפּצאָנקען די קנויט פון אונזער דאָר.

דער שטאַלצער קיניג.

ווען דער שטאַלצער קיניג איז אין סוינעס שטאַט
אַריינגערימען,
האַט זיין רויטע באַרד געפלאַמט אין דער אויפגייענדער זון,
ווי די בלאַנקע שווערדען פון זיין סוויטע.
און ווען ס'האַט דער שטאַלצער קיניג באַשיינפערליך געזען
ווי ס'האַלט דער טויט די שטאַט אין זיינע אַרעמס,
און אז ס'זענען אויסגעשטאַרבען אַלע ציגעל אין די הייזער,
און אַ מינדסט ווינטעל קאָן די הייזער צובלאַזען אויף דינעם
שטויב —

האַט ער געלאַכט.
און אומגעדרייט האַט ער זיין שטאַרקען קאַפּ
אַ קוק צו טאָן אויף זיינע יונגען,
וואָס האַבען מיד און טעמפּ געשלעפט אַ פאַרמאַמערטען
דעם זיג.

און דער קיניג האַט באַפוילען,
אז ס'זאָלען די יונגסטע זכאַרים פון דער שטאַט
קומען אים אַנטקעגען מיט כרויט און זאלין.

באלד האבען גענענט דעם קיניג צען אלטע לייט מיט לאנגע
גראע בערד

און אויף די קני געפאלען :

שמאלצער קיניג, מיר זענען די יונגסטע זכארים פון
דער שטאט

און קיין ברויט האבען מיר ניט,
ווייל ס'האט זיך אויסגעלאזט דאס ברויט ביי אונז, שוין
איבער צוועלף כאדאשים.

איידעם זיינען אונזערע הענט די אויסגעצערמע,

אונזערע גומענס די אויסגעטרוקענטע.

א ביסעל זאלן האבען מיר געבראכט,

בלויז א ביסעל זאלן האבען מיר געבראכט.

ווידער האט דער שמאלצער קיניג א קוק געמאן אהינטער
אויף זיינע יונגען,

וואס זיינען פון די פיס געפאלען, שלעפענדיג א
פארמאטערמען דעם זיג.

ס'האט דער קיניג באפוילען

זאלען אייערע שענסטע יונג-פרייען קומען באגריסען מיינע
יונגען,

זאלען זיי שפריימען כלומען פאר די טריט פון אונזער זיג.

אין וויינענדיגע רייען האבען בארוויסע געשפאנט די יונג-
פרויען מיט גראע קעפ,

און געשפרייט פארוועלקמע בלומען-בלעמלאך.

און ס'האבען זיך פארנויגט די ערשטע פיר פרויען פאר'ן
שמאלצען קיניג

און אזוי געשפראכען :

ס'האט דער אַמעס פון טויט אויסגעטרוקענט אונזערע
וואַסער-קוואַלען.

ווי די וואַרצלען פון אונזערע האַר,

אויך אונזערע הימלען זיינען געוואָרען שמיין.

האָבען מיר דען געקאָנט מיט לערע קרוגען שמילען דעם
דורשט פון די בלומען ?

און ס'איז אויפגעשמאַנען דער עלטסטער מאַנסכיל פון דער
ערד

און אזוי געשפראַכען :

שמאַלצער קיניג,

ניט קוק, וואָס געבוקט איז מיין קאַפ און מיין טריט ניט זיכער.

דאַס האָבען יאַרען מיר געגעבען אַ שמעקען אין האַנט

און מיין קאַפ צו דר'ערד געבויגען.

יאַרען וועלען אויך דעם קאַפ פון דיין שמאַלץ מיט אַש

באַדעקען

און אים הייסען גיין ווי א בעמלער.
דער שטאלצער קיניג האט פארשטאנען,
אז דא דארף זיין גרימצאָרן ברענען, ווי זיין רוימע באַרד.
אבער ער האט ניט געצאָרנט.
זיינע אויגען האָבען בלויז געקוקט אויף די פאָרוועלקמע
בלומען-בלעמלאַך,
וואָס די יונג-פרויען האָבען געשפּרייט פאר די טריט פון
זיין זיג.
און אַראָפּגעריסען האט פון זיך אַלע שמאַמעס איינע פון די
יונג-פרויען.
איר נאַקעמקייט האט געוויינט, ווען זי האט אזוי געשפּראַכען:
זע, שטאַלצער קיניג, מיינע גלידער, וואָס האָבען געוואוסט
אַ מאַן, הענגען איצט פאַרשעממע,
ווייל מ'האַט די בענקשאַפט אין מיר נאָך דעם טאַמען פון
מיין קינד
פאַרצערט אין מיר אַלע פּרויען זאַפּמען —
אזוי זאַל פאַרטרוקענט ווערען די טראַכט פון דיין ווייב
אויף אייביג.
ווידער האט דער שטאַלצער קיניג פאַרשטאַנען.

אז ער מוז פריי לאזען זיין צארן, ווי א ווילדען יונגען אקס.
 אבער ער האט ניט געצארנט.
 זיינע אויגען האבען אלץ געקוקט אויף די פארוועלקטע
 בלומען-בלעטלאך,
 וואס די יונג-פרויען האבען געשפרייט פאר די טריט פון
 זיין זיג.
 א פינסטערע מוירע האט זיך געלייגט אויף די הייזער.
 דערשראקענע קינדער האבען פון די פענסטער זייערע
 מאמעס גערופען.
 פון קלויסטער ארויס האט זיך דערמראנגען דער געוויין פון
 די פרומע בענק,
 נאך די יונגע מאמעס פון דער שטאט.
 דער איינגעשלאפענער בלינדער גלאקען-ציער האט פון זיין
 שלאף ערוואכט.
 זיינע אלטע געלע הענט האבען ווי אימער געבעטען דעם
 קלויסטער-גלאק אנצוזאגען,
 אז ס'איז געקומען די שא פאר דער אַווענט-טפילע,
 אבער די שטומע צונג פון גלאק האט אויסגעקלונגען
 א מויטען-קלונג.
 א מויטען-קלונג.

די זון איז איינגעשרומפען.
א שלאקס-רעגען האט אויסגעבראכען.
דער רעגען האט באנעצט די קעפ פון די פריינט, ווי די קעפ
פון די פיינט.
די צען אלמע לייט האבען אומגעקערט זייערע רוקענס צום
קיניג
און זיך צום קלויסטער געלאזט גיין.
און דער שטאלצער קיניג האט אליין געקוקט,
ווי אין וויינענדיגע רייען שפאנען בארוויס די יונג-פרויען
מיט גראע קעפ
און שפרייטען פארוועלקטע בלומען-בלעטלאך פאר די טריט
פון זיין זיג.

1919

די לעצמע צייט איז קיין שפור ניט מער געבליבען
פון יענקעל בעראב יצחק,
נור א קליינמשיג פינטעלע א קיילעכדיגס,
וואס קייקעלט זיך צודולטערהייט איבער גאסען
מיט ארויפגעטשעפעטע, אומגעלומפערטע גלידער.
דער אויבער-האר האט מיט דעם הימעל-כלוי
די גאנצע ערד ארומגערינגעלט
און ניטא קיין רעטונג.
אומעמום פאלען עקסטראס פון אויבען
און צופלאטשען מיין וואסערדיגען קאפ.
און איינער מיט א לאנגער צונג
האט מיט א שטיק רויט מיינע ברילען אויף אייביג באפלקט
און רויט, רויט, רויט.
איר הערט :
אט די טעג וועט עפעס אזוינס אין מיין קאפ פלאצען
און מיט א טעמפען קראך זיך אנצינדען דארט
און איבערלאזען א קופקע שמוציגליכען אש.
און איך.
דאס קיילעכדיגע פינטעלע,
וועל זיך דרייען אין עטער אויף אייביגקייטען
מיט רויטע וואואלען ארומגעהילט.

כ'בין א שוואכער מענש...

כ'בין א שוואכער מענש, א קלאג אויף מיר.
כ'האב דעם סוינע דאך אין מיין אייגען הויז :
זי צינדט דעם גאז אן,
רייניגט די שטיגען מיט קעראַסין אלע וואך,
זאגט דזשיענדאָברי אונטערמעניג צו מיר אלע אינדערפרי.
אַפּטמאַל האָב איך געזאָגט צו זיך :
ס'ליגט דיין סוינע אונטערמעניג ביי דיין אייגענער שוועל,
און לעקט די שיך דיר מיט דער פּאַלשקייט פון א קאַץ.
פאַר אַן אויפּעלע.
פאַר אַן אַלמען איד.
פאַר אַ פּרוי, מעשוּגע פון צאַהר,
האַט גאַט זייערע אַ לייבליכע שוועסטער
דיר אין די הענט געגעבען.
האַט זי אַבער בלאַס-געלע קינדערלאַך מיט קרומע פּימלאַך,
און זי וואוינט אין קעלער אין דער געץ,
און אויסגעלאַשענע אויגען און אַ געלע הויט האַט זי,
און ס'איז מיין האַרץ אַ וויסער קוואַל
פון וויסער פליסינקייט.
הער איך אויס דעם דזשיענדאָברי אלע אינדערפרי,
ווייל כ'בין א שוואכער מענש, א קלאג אויף מיר.

א אמבאסאדארע

פרעמדער-אייגענער מיינער,
וואס זיצט אונטער דעם מייטעלבוים פון וואוילזיין,
און האסט באמוזעט דייע טירען
פאר א מאנענדיגען שאמען.

זע,
מיט מיין גאנצען פלייש און בלוט
און (אך ! פארריגעל טיר און טויער)
מיט א אידישען אקצענט
שריי איך אויס צו דיר :

א, אמבאסאדארע.
עס האט דער בראך פון דייע קרויווים
דיין פעטס-פאנצער ניט בארירט.
אין דעם אנגעזיכט פון א קיווער
האסטו דערזען דאס הימעל פון דיין זיידען,
האסט געגלעט דיין בערדעל,
און געאייצעט צו קויפען א הימעל מיט ליימען גלייך.
ברייט האסטו געעפענט דיין טייסטער
און א פאר אייגענע גראשענס געגעבען.
וואס וועסטו זאגען מיר ?

אז איך וויל ניט נאָר מיין הימעל ביימען ;
איך וויל, אז דו זאלסט מיין טויף-פאָטער זיין,
וויל פאָרוואָר :

אויף אַ אידיש פעלד וויל איך מיט דיר ניט ליגען,
נאָר צוזאמען מיט נייע ברידער
וויל איך פאָטשען מיט די הענט,
און אַפלאַדירען דיר אין גויעשען טעאָטער,
ווי מיט אַ פאָרהויקערטער נאָז,
קרימסטו נאָך אַ אידען.

אַ, אַמבאַסאַדאָרע.

עס געלט זיך שוין די פרישקייט אויף דיין פאָנים,
דער ביינערדיגער געלעכטער קיכעט אין די ווינקלען פון
דיין הויז.

און דאָך האָב קיין מוירע ניט,

אויב אַ נאָווי-נאָר וועט וואַרענען דיר,

אַז ס'וועט קומען דער טאָג —

זיי זיכער,

ביז דער לעצטער שמערן וועט פאַרלאָשען ווערען.

וועט נאָך ווערימען דיין מין אויף גאַט'ס וועלט.

די לעצמע שאַען פון מיין האר.

ווען אלע קנעכט האַבען מיין האר פארלאָזען,
בין איך אליין מיט אים פארבליבען,
אכוץ די דריי קעץ, פיר הינט און א וואונדער קינד, —
אונזערע שמענדיגע באגלייטער.
ס'איז מיר שווער געווען דאָס לעבען פון א קנעכט,
ווייל די גלידער פון מיין האר האַבען אים אויפגעהערט
צו דינען ;

איבערגעשוואמען מיט פעמס איז ער אזוי געווארען,
אַז איך האב אים טאָג און נאכט געמוזט פון אַרמ
צו אַרמ שלעפען

מיט פינג גראַבע שמריק —
איך מיט מיין גוף דין ווי א שפּאַן,
איך מיט מיינע גלידער דינע ווי די פעדים.
ווען די זון האָט אַנגעהויבען זינקען אין דער זייט פון מאַרעוו,
זאָגט צו מיר מיין האַר מיט אַ שוואַכער שטים :
לוקרעציאַ מיין טרייער קנעכט,
דו פון אלע מיינע קנעכט דער טרייעסטער.
ס'וועט די מאַרגען-זון מיין גוף אויף דר'ערד צוטריפען
טראַפען נאָך טראַפען.

כ'פיל דאָס קומען פון דעם סאָף.
 זע, לוקרעציאָ, וואָס פון דיין האַר איז געוואָרען :
 כ'האַב אין וועג מיין קרוין פאַרלאָרען
 און ס'איז מיר מער ניט פאַרבליבען ווי אַ פאַן אויפ'ן קאַפּ,
 ווי אַ בעזים אין דער האַנט.
 און ער וויינט.
 בוק איך מיין קאַפּ צו דר'ערד און כ'פיל, אז ס'שטיקען
 מיך די טרערען,
 און כ'שריי אויס : וואָס וועט פון דיין קנעכט
 לוקרעציאָ ווערען.
 ס'יאַמערען מיט מיר די קעץ מיט די הינט
 און דאָס וואונדער-קינד שווימט ארום אין דעם יאָם
 פון אונזערע טרערען.
 בוק איך נאַכאמאָל צו דר'ערד מיין קאַפּ און זאָג :
 אַפען זיינען האַר, פאַר דיר איצט די מויערען פון כאַכמע,
 אין דינע לעצטע שאַען.
 גרויסער זעער, לערן לוקרעציאָן דיין קנעכט, די וועגען
 פון דער וועלט,
 ווייל כ'בלייב אַ יאַסעם אויף דער וועלט,
 אַ יאַסעם אויף דער וועלט.

ס'איז שוין פון לאנג א וויסמע נאכט געלעגען
 אויף אונזער געצעלט.
 מיין האר האט אראפגעכויגען זיין קאפ צו דר'ערד
 און זיך איינגעהערט.
 דאס וואונדער-קינד, די גרויס פון א שפאן
 איז ארויפגעקראכען אויף מיין האר'ס פאן
 און די קעץ מיט די הינט
 האבען טרויעריג געברומט,
 ווייל אויך זיי האבען געפילט דעם סאף וואס קומט.
 ס'האט מיין האר פלוצים געמאן אזוי א זאג :
 איידער ס'ווערט געבוירען דער מארגענדיגער טאג,
 לאמיר די פינסטערניש פון דער נאכט באלייכטען
 מיט אונזערע באַנפען-פעסער.
 כ'האב ארויסגעשלעפט די לעצטע פינף פעסער און זיי
 אַנגעצונדען.
 בלאַע שטיקער נאכט האבען געטאַנצט אין די באַנפען-
 פלאמען.
 וואס האבען געריסען זיך צום הימעל ;
 אויף מיילען ארום האבען די פלאמען די פינסטערניש
 באזיגט.

זאגט אזוי מיין האר :
 א שאד, וואס ס'האבען מיך פארלאזען מיינע ווייבער,
 זיי וואלמען מיינע לעצמע שאען עפשער פרייליכער געמאכט.
 לאסיר, פונדעסוועגען די לעצמע נאכט
 פויערען אזוי, ווי ס'זועט קיין מארגען קיינמאל ניט קומען.
 גיט מיין האר א וואונק צום וואונדער-קינד,
 אז עס זאל שפילען, זינגען, טאנצען.
 אבער דאס וואונדער-קינד האט מיין האר'ס הארץ
 פרייליכער גיט געמאכט.
 ווי נאר עס האט דעם בויגען איבער די סטרונגעס געמאן א פיר,
 האבען זיך פון פידעלע יאמער-מענער גענומען גיסען,
 און ווי א טויטען-כאר האבען די קעץ מיט די הינט
 און אויך איך, מיין האר'ס טרייער קנעכט, מיטגעברומט :
 גאט, אונזער גאט, ווארום האסטו אונז פארלאזען ?
 גאט, אונזער גאט, ווארום האסטו אונז פארלאזען ?

אפגעקלונגען האט דער לעצמער עכא פון דעם
 אויסגעבלייכמען עכאד,
 ווי ס'האבען דינע וואלקענדלאך זיך גענומען גראען.
 זעסט, לוקרעציא, זאגט מיין האר, געציילטע זייגען
 מיינע שאען.

שלעפ מיך אריין צו מיין בודדע-בראמא-יעוזים-מחמד-
קאנפוציוס-טעמפעל,
לאמיר מיינע לעצטע שאען זיך רייניגען פאר מיינע געמער.
קום דו, לוקרעציא, מיין טרייער קנעכט, און שמעל זיך
ביי מיין רעכטער זייט,
ביי מיין לינקער זייט שמעל דאס וואונדער-קינד אוועק
פארנעם ניט אן די קעץ מיט די הינט, אונזערע
שמענדיגע באגלייטער.
כ'האב מיין האר אריינגעשלעפט אין דעם טעמפעל,
ווי ער האט באפוילען
און אפגעלעכט פאר די מיזבייכעס די גליענדיגע קוילען.
פרום און שטיל, אונטער זיך די פיס, איז געזעסען דער
יונגער בודדע,
אים אנטקעגען איז דער קריסטוס, דעם קאפ אן א זייט,
פארטראכט געהאנגען.
אין אן אנדער ווינקעל האט א האלבע לעוואנע זיך
גערויכערט
ארום די טעמפעל ווענט זיינען נאך אנדערע רייניגקייטען
געשמאנען.

כ'האב מיין האר'ס קאפ געבוקט אין אלע זייטען,
 קעדיי די געמיטער פון די געטער ניט צו צינדען
 מיט א קאהם א בלינדען.
 זעסט, לוקרעציא, זאגט מיין האר מיט א ווייכער שטים,
 כ'ווייס, אז לוקרעציא איז ניט דיין טרייער נאָמען,
 דיין נאָמען איז גאר ייסראָעל און דו קומסט ארויס פון
 שעמס קינדער,
 און אז דאָס וואונדער-קינד איז אויך פון דייע ברידער.
 כ'האב אַנגעהויבען ציטערען —
 וויי איז מיר און ווינד,
 דעם סאָד, וואס כ'האב יאָרען לאנג אין מיין הארץ געטראגען.
 ווייסט מיין האר.
 מיט אַן אַראָפגעלאָזטען קאָפּ, וואַרט איך, וואָס מיין האַר
 וועט ווייטער זאָגען.
 שרעק זיך ניט, מיין בראַווער קנעכט לוקרעציאָ.
 אין די לעצטע שאַען פון מיין לעבען פארמאָג איך ניט
 קיין האַס פאַר דיר.
 קום נענטער צו מיר.
 כ'וועל דיר און דאָס וואונדער-קינד לערנען די וועגען
 פון דער וועלט.

און מיין האר האָט אזוי געזאגט :
 אין דעם דאָזיגען בודדאָ-בראַמאַ-יעזום-מחמד-
 קאַנפּוציום-טעמפעל,
 זאָלסטו פרום דיינע מעג און נעכט פארברענגען
 צו די אַלע געטער זאָלסטו דינען אַלע דיינע מעג.
 און טאַמער וועט אַ ווייב דיין וועג פאַרבייגיין,
 זאָלסטו קומען אויף איר און טפילע טאָן,
 אַז בלויז זכאַרים זאָלסטו האַבען, זכאַרים, וואונדער-קינדער,
 ווייל ס'גלוסמען מיינע אונטערטאָנען צו די טעכטער פון
 דיין פאַלק —
 ווי עס שטייט אין די דאָזיגע שיימעס געשריבען.
 מיט זיין לאַנגען בעזים האָט ער פון אונטער די מיזבייכעס
 אַפיר געשאַרט אַ קופע געלע פאַרמעטענע שיימעס.
 כ'האַב געליינט.
 געבענשט זאָל זיין מיין האַר, וואָס האָט מיך די גאַנצע צייט
 אין פינסטערניש געפירט,
 גראַע האַר וואַלמען שוין פון לאַנג מיין קאַפּ באַצירט,
 אַדער עפּשער וואַלט איך שוין אונטער אַ בערגעל געלעגען
 און אַ טויטער בוים וואַלט אויף מיר געוועלקט.

ס'האט גענומען בלאַען.
 לוקרעציע, עה לוקרעציע, כ'האב שוין ניט קיין שאַען.
 מינומען זיינען בלויז פאַרבליבען.
 פונדעסטוועגען לאַמיר דאַנקען, לאַמיר לויבען פאַר דעם
 געמער-גאַב, דעם טויט.
 לויב צו אייך, איר געמער, וואָס די מאַרגען-זון וועט מיין
 גוף אויף דר'ערד צוטריפען.
 כ'בין מיט יאַרען זאַט אַבער מיט צאַרעם זאַמער נאָך.
 זעט, וואָס פון מיר, אייער קנעכט, איז געוואָרען,
 'האָב אין וועג מיין קרוין פאַרלאָרען
 און ס'איז מיר מער ניט פאַרבליבען ווי אַ פאַן אויפ'ן קאַפּ,
 ווי אַ בעזים אין דער האַנט.
 מיין האַרץ האַט אין מיר געוויינט ווי אַן ערשט-געבוירען
 קינד.
 מיט שווערע מי האָב איך מיין האַר פון מעמפעל
 אַרויסגעשלעפט ;
 אויך די קעץ מיט די הינט מיט דעם וואַנדער-קינד האַבען
 דעם מעמפעל פאַרלאָזען.

גרויסע טראפענס מוי האבען נאך אין פעלד די גרעזאכצער
געצערמעלט,
ס'איז דער יונגער מארגען איינגעהילט געווען אין עדעלע
רייכעס,

ס'האט געשמעקט ווי אין גארמען איידען.
אין מיין האר'ס אויגען האבען אויך טראפענס מוי געציטערט
און איבער זיין ווילד-צעוואקסענער בארד זיך צערונען,
זיינע ליפען האבען שטיל געמורמעלט :
רויטע בלומען בליען,
מארגען-וואלקענס ציען.
פאר אייך, די לעבעדיגע, מארגען-רויס,
פאר מיר — אייביג נאכט און טויט.
באלד איז די זון פון איר פומער-פאס ארויס
און אנגעהויבען טריפען שטיקער פון מיין האר.
כ'האב אויסגעבראכען אין א יעלאע און פארדעקט מיינע
אויגען :

ווי צו מיינע אויגען, וואס זעען דאס.
די קעץ מיט די הינט האבען יאמערליך געברומט,
ווייל אויך זיי האבען געפילט דעם סאף וואס קומט.

צו מיינע אויערען האָט זיך פּלוצים דערטראַגען די שוואַכע
שמים פון מיין האַר :

לוקרעציאַ-ייסראַעל, ביסט אַ נאַר.
און נאָך האָט מיין האַר געמורמעלט אין דער שמיל,
אַבער מיינע אויערען האָבען נאַר ניט מער פּאַרנומען,
ווייל ס'האָט די זון אכזאַריעסדיג געטריפט שטיק נאָך שטיק
פון מיין האַר.

שמיל איז געוואָרען ארום.
כ'האַב אויפגעעפענט מיינע אויגען און געזען
ווי ס'זאָפט איין די ערד דעם לעצטען טראַפען פון מיין האַר,
אַבער אין די אויערען האָט נאָך אַלץ געקלונגען :
לוקרעציאַ-ייסראַעל, ביסט אַ נאַר.

כ'האַב אויפגעהויבען מיינע אויגען און געזען :
די קעץ מיט די הינט, אונזערע שטענדיגע באַגלייטער,
זיינען טויטע איצט געלעגען ארום אַרט, וואו ס'איז מיין האַר
פאַרשוואַונדען.

נאַר מיר און דעם וואונדער-קינד האָבען די געטער דעם טויט
ניט באַשערט.

דאָס וואונדער-קינד איז געשטאַנען לעבען מיר פאַריאַסעמט.
כ'האַב אים אָנגענומען ביי דער האַנט און צו אים אַזוי געזאָגט:

געלויבט זיינען בודדא, ברעמא, יעזוס, מחמד, קאנפוציוס,
וואס ס'איז אונז באשערט געווען צו זען די לעצטע שאען
פון אונזער האר

און זויכע זיין צו הערען זיינע לעצטע ווערטער :
לוקרעציא-ייסראעל, ביסט א נאר.

דאס זיינען די ווערטער פון דעם טרייען קנעכט לוקרעציא.
וואס איז דער איינציגער פארבליבען מיט זיין האר,
ווען אלע קנעכט האבען אים פארלאזען.
און איצט איז ער א יאסעס אויף דער וועלט,
א יאסעס אויף דער וועלט.

ב א י א נ ע ט ע ן .

ס'האָבען צוויי פינסטערנישען געהאלזט איינע די אַנדערע,
און האַלזענדיג געשטיקט די מאַטע ליכט פון אַ ליקע-כאַמע.
צווישען ביידע פינסטערנישען

האָבען אויסגעדאַרטע הענט געשפונען בלאַע פייערען פון
גלויבען.

די רעכטע האנט האָט געשפונען פון דער פינסטערניש פון
אָנהויב.

די לינקע — פון דער פינסטערניש פון סאָף.

קעגען דער ליקע-כאַמע האָבען פאַרבאַלעשט געבלאַנקט
מיליאָנען באַיאַנעמען.

זייער שטאַל האָט טעמפּ געוויינט.

דער אַטעם פון לעבען האָט פויל געדרימעלט ווי אין אַ
הייסען נאַכמיטאָג.

H O M O

מעג די זון פאַרבּרענען דאָס בימעל גרינס אויף אונזערע
פעלדער.

מעגען בליצען פאַרלענדען דאָס געהילץ אין אונזערע וועלדער.
מעג די צייט צעבייטשען ביז בלוט אונזערע לייבער.

מעג אַ בייזער רואַך פאַרשעלמען די טראַכט פון אונזערע
ווייבער.

פון אונזער זאמען וועט ער קומען.
ער וועט קומען.
ער וועט מוזען קומען.

און איר ווינטען פון דער וועלט
פארשפרייט די שווארצע בסורע.
זאגט דעם אדלער אויפ'ן פעלו,
און דעם טיגער אין זיין הייל.
אז מיט דעם לעצטען ביסעל קויאך
וועלען מיר דעם שטיין פון אונזער ערד צעאקערען
און מעגען זיך הימעל-ליכט פארלעשען —
בלינדע וועלען מיר קלעטערען.
און וועט באנומען ווערען אונזער לאשען —
אונזער ברומען וועט פארשטומען דעם וויזעלמירס און דעם
לייבם.

און פון אונזער זאמען וועט ער קומען.
ער וועט קומען.
ער וועט מוזען קומען.

אונזערע קראנקע און שוואכע וועלען שטארבען.
אבער אויף די פגארים וועט ער שטייגען
און דערקלעטערען
און צעשמעטערען
דעם הימעל-יעסאד.

II

כאלוימעס.

כ'האָב אליון, אין רויטען דעליריום,
געצונדען מיינע כאלוימעס
און בלאַע זיי געלאָזט גליען ארום מיר.
ווען ס'האָט דער רויטער דעליריום
געלאָשען זיך אין מיינע אויגען,
האָט דאָס אש פון מיינע כאלוימעס
אין מיר קאלט געזילכערט
א נייעם כאַלעס.

אין שניי-לאנד

I

לאנגע נאכט, וואס האסט פארשלאפען אונז די געהירען,
און פארטונקעלט אונזערע שווארצעפלען ביים פישאיייל
ליכט —

מארגען וועט א שטראל א ריר טאן די שטיקער אייז אין לופט
און דיר א קוש טאן אין דיין מיפען שלייער.
עס האט א בריל פון א כאיע דערטראגען זיך
דורך די שפארעס פון אונזער הויז פון אייז
און אונזער הונט טאנצט א פריידיגער ארום זיין עק.
מארגען קומט.
מארגען קומט.

וועל איך דאס פוטער-מאנמעל אנטאן און ארויס אויף די
וועגען

צו זען דאס האבען פון דעם טאג.

קלינקיל.

קלינקיל.

דאס ציט דער גראער אראדעבא-פאלא

דעם גלאק ביינאכט.

קלינקיל.

קלינקיל.

מארגען קומט.
מארגען קומט.
די נאכט האט א קראנקען צימער געמאכט.
שטיי אויף, מיינ טרייע,
צי ארויף דיין בעסטען קלייד און ווארט
ביז דער ערשטער שטראל וועט אדורכשפיזען מיט רוימען
גאלד

אונזער הויז פון אייז,
און לאז זיך ארויס אין ווילדען געדריי פון וועלאדעלא —
צו פארגרינגערען די ווייען פון ליכט, דעם צאהר פון ליכט.

הערסט :

קלינקיל.

קלינקיל.

מאָר.

גען.

קומט.

מאָר.

גען.

קומט.

* * *

בורי-באם.

בורי-באם.

אלע וועלען גיין.

אלע וועלען גיין.

אלע. אלע.

אלע וועלען גיין.

קלאפ. קלאפ.

קלאפ. קלאפ.

שטיי.

* * *

צו אייך, איר געטער, אונזער לויב.

פארנעמט, איר הימעל באוואוינערס,

דעם רייאך פון אונזערע געזעננטע פיש.

קורץ זיינען אונזערע טעג

און לאנגע זיינען אונזערע נעכט.

און נאך א פאר קורצע טעג און נעכט

פארגייען מיר.

עס האט די נאכט

אנגעוועכט נאך גראע האר אין אונזערע קעפ.

נאך יונגע נעפאשעלאך האבען צוערשט

זייערע אויגען אין שווארצקייט געעפענט.

און אלטע לייט האבען זייערע שאַמענס
מיט די שאַמענס פון דער לאַנגער נאַכט פאַרמישמ.
אַבער אייביג זיינען די קאַלטע שפּיזען פון אייערע זונען
וואָס מוזען די טויטקייט פון דער נאַכט באַזיגען.
צו אייך, איר געמער, אונזער לויב.

און כאַטש מיר דאַנקען פאַר דעם קומען פון טאָג,
איז אונז דער געמער-גאַב, די לאַנגע נאַכט, אויך ליב געווען.
ביים שוואַכען ליכט פון פּישיייל
האַבען מיר אויסגעשוויגען דעם סאַד פון דער נאַכט.
דער שטילער, לאַנגער זיפּן פון דער נאַכט,
האַט אונז נאָך מער דערמאַנט,
אַז אייביג זענט איר געמער,
און מיר זיינען ווי אַן אויג-צימער.
אונזערע פּומער-שטיוועל האַבען באַמראַמען דעם האַרמען
שניי

און איינגעקריצט אונזערע טריט.
ווייטער וועט אַ נאַכט אַנקומען
און עפשער
וועלען פילע פון אונזערע טריט שוין פעלען,
ווען נאָך אַ רויטער שמראַל וועט קומען,
אַבער אייביג זענט איר געמער,
איר הימעל באַוואוינערס.

II

א קלאג-ליד

מעלאלעי !

ווער וועט אונזערע קינדער באגראבען, מעלאלעי !

קלאפ דיין קאפ אן דיל,

און הויב אויף דיין קאל צום וויינען,

ווייל אפגעמאן האט זיך דער יאנמעוו פון אונזער הויז,

ווייל ס'האבען אונז פארשעמט די געמער.

מעלאלעי.

אונזערע קינדער רוען אויף די רוקענס פון די כוואליעס

און וועלען קיינמאל מער ניט זונען אונזער הויז מיט לאכען.

אונזער הויז וועט ווערען א יאמער-הויז, מעלאלעי !

אונזער הויז וועט ווערען א קלאג-כורווע, מעלאלעי !

דורך דער לאנגער נאכט פון שווייגען

וועט הויזען נאר דער טרויער מיט אונז,

ווי א שווארצער הונט,

און וויינען מיט אויף אונזער כורבען.

מעלאלעי.

ס'צאנקט דאס ליכט אין מיינע אויגען —

כ'זועל שוין מער ניט זען די זון וואס וועט קומען,
ווייל אפגעטאן האט זיך די זון פון אונזער היין,
ווייל ס'האבען אונז פארשעמט די געמער.

מעלאלעי !
ווער וועט אונזערע קינדער באגראבען, מעלאלעי !

פאלג איך נאך...

פאלג איך נאך דעם שמערען אין מארעוו זייט
און לאז זיך ווייטער גיין,
ביז כ'קום צו א פירעקיג קוואלכעל צוגיין.
אנ'אלמער, דארער בוים, אנ'איינזאמער,
אויף מיילען און מיילען,
שטייט איבער'ן קוואלכעל געבויגען
און וויינט זיינע בלעמער אין שווארצען קוואלכעל אריין.
פלוצים האט א סאווע אויפ'ן בוים,
מיין נאמען אנגערופען.

ווייל איך גיין צוריק,
שמעלט זיך א דיקער זייל שמאק-פינסטערניש פאר מיינע
אויגען.
נעם איך מיין לאנגען מעסער און שנייד די פינסטערניש
אויף שטיקער,

שלאגט אדורך א רויטער שיין
פון א דרייעקיגער לעוואנע,
און אויף מיילען טראגט זיך דער געבריל פון טיגער.
און די סאווע רופט נאך אלץ מיין נאמען.
ווער איך אויף א'נ'עמעס ביז און צושריי זיך :
איך בין דאך דער שינא,
ווען אפילע מיינע קליידער זיינען צוריסען,
ערגעץ וואו מוז דאך מיין געישא א געבונדענע ליגען.
צולאכט זיך די סאווע אויף דעם אלטען, דארען בוים,
און עס ברילט נאך אלץ דער טיגער.
ווייס איך, אז ס'איז מיין מאזעל
מיט צובלוטיגמע פיס,
אויף דעם קישעף-וועג ווייטער שפאנען,
ווייל ערגעץ מוז דאך מיין געישא א געבונדענע ליגען.
פאלג איך נאך דעם שמערן אין מארעוו זייט
און לאז זיך ווייטער גיין.

אייגענס

ביי פארריגעלטע מירען פון רעשמלאך אייגענס,
וואכען די שאמענס פון די קרעמער גאנצע נעכט.
א זייגער זעקס פארמאג שלייכען זיך די שאמענס אהיים
וועקען די באלעכאטים זייערע פון שלאף,
פאר דעם טאג-טאגן איבער רעשמלאך אייגענס.
מיין שאמען אבער היט דאס נאכט-זילכער פון דער לעוואנע
אויף דעם שפיץ פון וואלוואירט,
און פארמאג ברענגט מיר מיין שאמען
דאס רייע ביסעל גאלד פון א פרישער זון.

מירטעל-טויבען

אימפולסען פון געדאנק
כליציגע און ראשיג —
בליאסק פון זון אויף מעסער-שארף.
פלוצים :
כיידער יארען און א ווארט :
מער נישט ווי א ווארט :
מירטעל-טויבען.
און ס'לאזט ניט אפ,
מיט דעם ווייכען קנייטש פון מירטעל,
מיט דעם לאסטשענדיגען קנייטש.

א, טירמעל-טויבען
טירמעל-טויבען.
טירמעל-טירמעל
טירמעל-טויבען.
כיידער יארען, קינדער יארען.
און עס זינגט.
און פארפאלגט.
און פארוויגט.
און דערמאנט :
טירמעל-טויבען
טירמעל-טירמעל
טירמעל-טויבען.

א ט פ י ר ע

דער רויש פון דיין מאנטעל-זוים בין איך,
א, ברעמא !
דער עכא פון דיין ניגען אין א זון-פארנאנג.
דיין כאלעם אין א נעפעל-נאכט.
דו האסט, אי מיך,
אי דאס וואסערעל, וואס שפיגעלט אפ מיך,
אויסגעטראכט —
אין א נעפעל-נאכט.

א זייפען-בלאז האסטו מיך אויף דער וועלט אראפגעשיקט,
א, ברעמא!
פלאצען וועט דער זייפען-בלאז אמאל.
אויסשפינען וועט זיך דער כאלעם אמאל.
זאל מיך דיין קאפריוזנער מויעך
מער ניט כאלעמען, א, ברעמא!

אין דער פינסמער

גלי-פליגען צינדען די ווינקלען פון מיין הויז.
געצונדענע ליכט אויף פרויען-קעפלאך אין די ווינקלען פון
מיין הויז.
לעשען גלי-פליגען די ווינקלען פון מיין הויז.
נימא קיין ווינקלען אין מיין הויז.
נימא קיין פרויען-קעפלאך.
אפענע מיילער בלויז און —
פליסטער פון דינע, זיידען-פעדעמדיגע רייד.
נימא קיין רייד.
בלויז —
פליעסק פון וואסער.
גאלד אין זון.
זון-שמויב.
ווערטער-שמויב.
ריימען ווערטער אין מעלאדיען-רייך אויף גאלדענע
ריימוועגען.
נעכט זיך א ווארט אויף מיין קאפ און גלעט מיינע האר.

שפילט זיך א ווארט מיט א שאמען אויף דער וואנט.
ווערט צעקרישעלט אין —
טענער פון גליענדע זונען און קאלטע לעוואנעס.
שווארצע פענסמער.
טוימע פענסמער.
פינסמערע פענסמער.
פינסמערע פענסמער.
פינסמער — פינסמער.
פינסמער.
פינסמער.

בלויז —
א ווארט טאנצט אין דער פינסמער
און באלד
ווי א רויטער קינדער-באלאן פלאצט עס
אויף א פייכטער שויב,
וואו ס'איז ניט לאנג צוריק
די זון געשמארבען.

III

צ ו ר ע ל ק .

די וויזערס פון באלויכטענעם שטאָט־זייגער
הויערען איינער אויפ'ן אנדערען,
ווי דער גאסען־הונט אויף זיין צופעליג ווייב. —
צוועלף.

איצט שטייגט דער הייזעריגער געזאנג פון בלוט
צו די נאכטיגע אויערען פון דער שטאָט.
איצט זינגט די גאנצע שטאָט דאָס געזאנג פון צוויי.
איצט וויינט די גאנצע שטאָט דאָס געוויין פון איינס נאָך איינס.
ענטפערט אָפּ דער באלויכטענער שטאָט־זייגער :
צוועלף.

פיער-צונגען

הענער-קריי.

גלאַקען-קלאַנג.

אין דרייעקיגען קלויסטער אויפ'ן בלאַטיגען בערגעל.
כ'לויף אַ האַלב-נאַקעטער ברענגען מיינע קאַרבאַנעס
ביים רויטען, האַלב-פינסטערען מיזבייאַך.

כ'זע קיין זון ניט אין איר אויפגיין

און קיין ליכט פון טאָג ניט צומאַל.

אַ גאַנצען טאָג ברען איך אליין,

אויפ'ן רויטען האַלב-פינסטערען מיזבייאַך —

אין דרייעקיגען קלויסטער אויפ'ן בלאַטיגען בערגעל.

ווען קילער נאַכט-בלאַז באַהויכט די שטומע פענסטער,

שליידערט מיך דער דאַרער גאַלעך אויף דער גאַס אַרויס.

אויפגעגעסען האַבען די שוואַרצע ווינקלען פון טעמפעל

זיין נאַז

און צופוילטע זיינען זיינע ציין מיט די יאַסלעס.

מיט שלאַנגען-שמייכעל אויף זיין ווייסען פאַנים זאַגט ער מיר:

מאַרגען וועסטו קומען.

מאַרגען וועסטו ווידער קומען.

רויטער קישעף פון האַלב-פינסטערען מיזבייאַך,

אין דרייעקיגען קלויסטער אויפ'ן בלאַטיגען בערגעל

ברענט מיין יונגעל-לייב אויף דיין צונגיגען שוים.
ס'ברענט דער ווייסער שמייכעל פון דיין גאלעך אין מאַרד
ביי מיר.

יא, כ'וועל מאַרגען קומען.
כ'וועל מאַרגען מוזען ווידער קומען.
ס'ברענט דאָס ליכט פון מיינע אויגען אין מיזבייאַך.
ס'צאָנקט די שטאַרקייט פון מיינע גלידער אין מיזבייאַך.
קיינמאָל וועלען מיינע גלידער ניט זומערען.
הערבסט.
הערבסט.

הענער-קריי.
גלאַקען-קלאַנג.
כ'קום מיט מיינע קאַרבאַנעס.
קיינמאָל וועל איך ניט דערזען דאָס זילבער פון מיין געמיט.
קיינמאָל וועל איך ניט דערגרייכען די רונ פון גראַע האַר,
נאָר פון קאַפּ ביז פום פאַרצערט ווערען
אויפ'ן רויטען האַלב-פינסטערען מיזבייאַך
אין ווינקעל
פון דרייעקיגען קלויסטער אויפ'ן בלאַטיגען בערגעל.

דן .

דן, דן, דן,
הויט און ביינער דן.
אָסער, אויב איך ווייס,
ווי ס'האלטען זיך די ביינער דיר צוזאמען.
סיידען מיט דעם קויעך פון פייער נאָר אליין,
וואס ברענט אַזוי נירטאַמעדיג אין דיר.
וועסט מענשליך סיי-ווי-סיי נישט שטאַרבען :
ס'וועט אַזוי אַמאָל
דאָס פייער אין דיר אויסטליען
(ס'מוז דאָך אויך אַ זון אַמאָל אַפּקיהלען)
און וועסט אַמאָל צושאַמען ווערען —
אַ בערגעל ביינער אויף דער דיל.

דן, דן, דן,
זויגסט מיין בלוט מיר אויס,
זויגסט מיין מאַרד מיר אויס,
מאכסט מיר שוואַרצע רינגען אונטער מינע אויגען.
אָסער אויב איך ווייס,
מיט וואָס פאַר אַ קויעך אין דיר,
סיידען מיט דעם קויעך פון פייער נאָר אליין,
וואָס האַלט דעם שוואַכען גוף ביי דיר צוזאַמען.

וואס פרעסט אזוי, וואס צערט אזוי,
הויט און ביין אין מיר, סארך און פלייש אין מיר.

דו, דו, דו,
אין ווילד געיעג נאך מיר.
פריער —
שלאנגען-קריד.
מיט דיין שוך א דריק.
אין מיין הארץ ביי מיר.
אין מיין בלוט ביי מיר.
פלוצים.
מיט וואס פאר א קויעך אין דיר
אין ווילדען טאנץ מיט מיר.
האפ-גאלאפ.
האפ-גאלאפ.
גרובען טיפע.
שווארצע רינגען.

דו, דו, דו.
וועסט מענשליך סיי-ווי-סיי גיט שטארבען,
ס'מוז אמאל א פייער אין א וואלד זיך דאך פארלעשען.
הויט און ביינער נאר
און וואס פאר א קויעך אין דיר — — —

פ א ר צ ו ק מ

פארצוקט איז באַלד די גאַנצע סטאַדע.
רעשטלאַך פון ניט-דערשמאַטשקעמע ביינדלאַך
וואַלגערען זיך אין פאַרדאַרטע שוואַרצע פלעקען בלוט.
און זי, די פאַרבליבענע שאַף,
האַט אַ קוק געמאַן אין זיינע וואַלפישע אויגען
און צימערענדיג האַט זי דערזען :
אַז שוין, ווי פלאַקערדיגע שמורקאַצען, ברענען זיינע אויגען,
און די פלעקען בלוט אַרום דעם שמאַרקען קאַפּ
דערמאַנען אַן די העלדען מאַיסעלאַך פון איר מאַמע-שאַף,
וואָס האַט פאַרוויגט איר אַמאַל ביים בלינדען שוין פון
לעוואַנע ;

אַז איבער בערג און איבער טאַלען,
שטייט ער מיט בלוט באַשפּריצט,
און צעשרייט ער זיך —
פאַרטרינקט ער דעם עכאַ פון די הויכע בערג.
בלינד איז שוין די שאַף.
פּויער-בליצען פון דעם וואַלפיש אויג.
באַלד וועלען זיך נאָר וואַלגערען אַ פאַר האַר פון איר פעל.

אבער —

אין כאלאשעם-צימער
זינגט זי א ליד צו אים,
וואס האט פארצוקט די גאנצע סטאדע ;
צו זיינע שיינע שמאָרקע פיס,
צום קישעף-פייער פון זיינע רויט-פארפלאַממע אויגען.
צו אים.

פארצוקט איז שוין די גאנצע סטאדע.

אין רויך

קינדער-שפיל.
ס'זשמורען זיך מיינע אויגען.
האלב-דרימעל.
און דו —
אויפ'ן גרויסען מאַריס-שטול,
אַ קליין מיידעלע,
אַ פיצעלעם.
קענסט פארטראַגען מיין ציגאַרען רויך ? —
אַ רויט צינגעל.
לאַך פון מיר,
באַלד וועט די שטוב שוואַרץ ווערען פון רויך
און מיר וועלען זיך לאַזען וואַלצירען אין רויך
און פליען מיט אים. —
הונדערטע רוימע צינגלאַך
שטרעקען זיך צו מיר דעם גרויסען גאַר
מיט די האַלב פאַרזשמורעמע אויגען.
פון ווייסען העלזעל
ציט זיך אַראָפּ דיין ראַזעווע קלייד. —
אַ יאָם מיט בלענדענדע וויסקייט.

פלוצלונג —
אין גרויסען מאַריס-שטול,
ווערסט אַ קליינטשיג פינטעלע,
ווערסט אין רויד פאַרשלונגען.
פאַרשווינדסט
פאַר'ן גרויסען נאַר,
מיט די גאַנץ פאַרזשמורעטע אויגען.

באַליידיגונג

I

דער שאַמען פון וואַרט
האַט נאָך גערוט אויף מיינע ליפען,
און שוין האַט דאָס בלוט פון דיין מאַרד
באַרירט דייע שפּיץ-פינגער
און געלאַזט דיין פאַנים אַ טויט-בלאַסען.
דער פלאַקער פון באַליידיגונג אין דייע אויגען
האַט געוואַרפען מיין קאַפּ צו דייע פּים.

II

אינגעל —
האַט אַ פּליסטער געטאָן דייע אַ גראַע האַר
צו מיינע אַ בלאַנדע.
מיין גאַנצע בלאַנדקייט האַט זיך צעפלאַמט פאַר כּושע.

זשיראָנדעלען

טויזענטער זשיראָנדעלען צעפיצעלט אויף ברעקלאַך ליכט
באַלייכמען אונזער אומגליק —
מייטלען מיט ליכטיגע פינגער.
פון אלע פענסטער, מענשען-קעפּ שמוצערען מיט די ליפען,
טוקען אונז אין זייער מיטלייד.
אין שטאַק-פינסטערניש האַבען מיר דאָך
ווי די צירק-אַקראַבאַמען געשפּרייזט דעם זיידענעם פּאַדים.
און אז דיינע אַדער מיינע טריט האַבען געשמרויכעלט —
פאַרוואָס איז אונז ניט באַשערט
אין דער פינסטער אויסזיפּצען אונזער צאָהר ?
נאָר טויזענטער זשיראָנדעלען
באַלייכמען אונזער אומגליק,
מייטלען מיט ליכטיגע פינגער.

פאַרשעמטע גראַבען מיר דעם קאַפּ אין ערד.

טענער.

דאס בלאַנדע מיידעל ביי דער האַרף
איז דאָך אַ רויבער אַ פאַרשטעלטער :
מיט אַ גלעזערנעם מעסער
האַקט זי אָפּ די בלאַע קעפּלאַך פּון די טענער
און לאַזט זיי צאַפּלענדיגע אין לופּט.
שטאַרבענדיגע אין לופּט.

און דו און איך,
וואָס האַבען דורך דער גאַנצער נאַכט
פאַרקושט אין זיך דאָס געוויין פּון אונזערע גלידער.
זע, ווי ס'לאַכט זיך אויס פּון אונז
דאָס בלאַנדע מיידעל ביי דער האַרף,
און שפּילט אונז אַ כוויזעק-ליד.
ביז'ן גרויסען מאַג אַריין.
ביז'ן טיפּען מאַג אַריין.

ע פ ש ע ר .

עפשער איז גוט,
וואס כ'האָב מיינע אויגען ניט געווענדט
צום בלאַען וועג-שיין.
וואס כ'האָב די פאפירענע בריקען מיינע
מיט די אייגענע הענט געצונדען.
עפשער איז גוט,
וואָס איך דער שטאַלצער גענעראל,
בין אראָפּ פון פלינקען פערד מיינעם
און געקושט דאָס מינדסטע פוס-פינגעריל פון אַ פרוי,
און ס'האַט מיך ניט געאַרט,
וואָס די שלעסער מיינע ברענען,
וואָס די ערד אונטער מיינע פיס ברענט,
וואָס דעם סוינעם כאַאַלעס פלינדערען מיינע אויצרעם.
עפשער איז גוט אזוי.
עפשער איז גוט אזוי.

האַבען די קעמלען...

האַבען די קעמלען ניט דערצויגען מיט די לאַגלען.
האַבען בייזע ווינטען און האַגלען צולעכערט די לאַגלען.
אוי איז מיר, אוי איז דיר.

און אז ס'וועלען, ווען ניט אוי, די קעמלען
פון לאַנגען וועג דערציען,
וואָס וועלען זיי אונז ברענגען ?
גאַרניט וועלען זיי אונז ברענגען. —
אַלע לאַגלען אויסגעגאַסען,
פון דעם ווינט צומראַגען
איבער אַלע פעלדער.
וועט די בראַכע פון די לאַגלען
שעפע פאַר דער גאַנצער וועלט באַשאַפּען,
נאַר ניט פאַר אונז ביידע.
אוי איז מיר, אוי איז דיר.

וואָס זשע וועלען מיר ביידע טאָן ?
וועלען מיר ביי די טויערען זיצען,

איך און דו —
אויסוויינען ביז בלינד די אויגען.
וועלען מיר הויך אויפ'ן קאל
בעטלער-לידער זינגען,
בעטלען מענשענעם גאָב.
אוי איז מיר, אוי איז דיר.

מיין ליד צום טרויעריגען מיידעל

כ'וועל זינגען א ליד צו מיין טרויעריג מיידעל
אין די דאָזיגע ווערטער :

אונטער דיינע אויגען
וויינען דיינע יארען.
צווישען דיינע האַר
קאלטע לעוואַנע-שפּריצלאַך.
וואו זיינען די גאַנאָוים
פון דיינע טעג און נעכט.

ווער קען דען דיר באצאלען
פאר דיין רייכען אומגליק,
פאר דיין טיפען אומגליק.
פארוואס האסטו פארטרויט דיין גליק
א פאלשער שיף אויפ'ן יאם,
א פאלשער שיף אויפ'ן יאם,
טרויעריג מיידעל מיינס,
גאלדען מיידעל מיינס.

מיט-נאכט שאען ציטערען צווישען הימעל און ערד,
הערבסט-ווינטלאך רייסען זיך אויף דייע האר,
און דער רויטליך-גרינער שלאנג פייניגט דיר דיין גוף.
זאל כאטש ווער זינגען דיר הויך א ליד פון זינד.
טרויעריג מיידעל מיינס,
גאלדען מיידעל מיינס.

אין די מיט-נאכט שאען זינג איך דיר די דאזיגע סערענאדע :
דורכגעפוילטע שארבענס —
צווישען טוויי-כיימען.

פארגליווערטע זיפצען
הענגען אויף צוהאקטע בוימער.
אבער מיר איז נענטער דיינס א זיפן ביינאכט :
עפשער וועט ער אויף א שיף נאך קומען,
אדער זאל כאטש אן אנדערער קומען,
אן אנדערער קומען
(גוט אזוי — אן אנדערער קומען).
גאלדען מיידעל מיינס.
טרויעריג.
טרויעריג מיידעל מיינס.

IV

פ א ר ג י י ן

איצט שפילט מען מיינע שאַען אויף די דינסטע סטרונעס,
מילדע וויבראציעס פליסען אריין אין מיין נוף.
אויף ווייסע לאטשען שוועבט דער רויש פון זיידענצייג ארום מיר.
איך בין א דינער רויך־קנויל וואָס קרויזט ארויף.

מיינע אויגען ווער וועט אָבער פאַרמאכען. —
דורכ'ן רויך־שלייער זעען נאָך מיינע אויגען
שוואַרצע פלעקען ערד.

ס ע ז א מ ע

עפען זיך סעזאמע.
ס'טונקעלט אין הייל.
און איך
פארבאלעשט אונמער דעם יאָך
פון די זעק מיט גאלד, זילבער און בריליאנטען,
שעפטשע אָן קויכעם :
עפען זיך סעזאמע.
די זון האָט זיך שוין מעסטאַמע
צווישען די בערג באַגראַבען
און אַ וויסטע נאַכט באַדעקט שוין וואַלד און מאַל.
פינסטער.
כ'האַב מוירע מיינע פאַרלאַפענע אויגען צו עפענען
און זען דעם ווילדען סקעלעמען טאַנץ.
שוואַרץ-בלאַע פייערען טאַנצען אין הייל !
ווילד-בלוטטיגע עכאַס זינגען כאַרכלענדיג אין הייל !
מיט אַ שוים-פאַרלאַפענעם מויל שריי איך :
עפען זיך סעזאמע !
ווילדער גאלאַפּ פון פערד.
טראַמפּייטען-שאַל איבער פעלד און מאַל.

גענמער.
גענמער קומען זיי.
באלד. באלד.
א פארבאלעשמער
מיט שינאענדיגען הארץ-קלאפ :
עפען זיך סעזאמע.
סעזאמע.

איך א זויגער טאג

איך ?
וואס בין איך ?
א הויפען פון דורכבליצענדע געדאנקען,
וואס לאזען זיך פון עמיצענס קאפריזען דיקמירען.
היינמאל די זון.
א ווארימע אפריל-זון,
וואס האט מיט אירע גראציעזע שטראלען
מיינע געדאנקען, ווי מויבען א יאג געגעבען.
עפשער זייגען דאס די מויבען
מיט די גאלד-גרינע קעפלאך

מיט די שווארצע שמרייפען אויף די גראַע פליגלען,
וואָס שפילען זיך אין דער זון ?

איך ?

וואָס בין איך ?

כ'ווייס ניט ווי אזוי כ'האַב זיך אויף דעם הויך

פון אַ גרינעם אַמניבום געפונען

לעבען אַ יונגע בלאַנדע מיידעל,

וואָס האָט איר פום האַרט ביי מיינעם געהאַלטען

און מיט איר אַרעם,

וואָס האָט דורך דעם בלאַ-מיולענעם אַרבעל אַדורכגעבליקט

אַפּטמאַל מיין האַנט געוואַרעמט.

און פאַרוואָס האָבען מיינע געדאַנקען זיך ניט געוועכט

אַרום רוהיגען ברייטען האַדסאַן ?

אַרום אַפענעם רייטען קאַרק פון מאַטראַז,

וואָס האָט אַ מיידעל אַרומגענומען ?

אַרום די ברוינע אויגען פון מיין שאַכענטע,

וואָס האָבען אַלעמאַל בעגניווע אַפיר געקוקט

פון אונטער'ן ברייטען הוט אויף מיר.

פאַרוואָס האָב איך אויפ'ן אַלטימשקען געקוקט ?

איך ?

וואָס בין איך ?

אין אַ זוניגען מאַג.

אויף אַ גרינעם אַמניבום.

הארט לעבען א בלאַנדע מיידעל,
וואָס פּרעסט איר פּום צו מיינעם
און גאַלד-גרינע טויבען,
וואָס וואַרקען אין מיין האַרץ ;
פאַרט ער אַזוי, דער אַלטימסקער מיט מיר,
שאַען, טעג, יאָרען, יאָר-הונדערטע
מיט דעם אויפגעשמעלטען קאַלנער,
אין וואַרימען זוניגען טאָג,
מיט די אַיינגעשרומפענע הענט,
און כּוֹזע באַשיינפּערליך
דעם סקעלעט אַדורכשפיגלען,
פון אונטער די גרין-געשוואַלענע אַדערען
און די צוקנייטשמע געלע הויט,
ווי אַנ'אַלט שטיקעל פאַרמעט
און די געלע, בריימע, מויטע געגעל.
(אַ, דאַס געל-וואַקסיג געזיכט פון מויטען גאַי אין האַספיטאל.
און דער גאַלעך מיט'ן הייליגען סאַקראַמענט !)

ניטאָ דער האַדסאַן !
און די טויבען
האַט אַנ'אַלמע מאַכשייפע ביי מיר
אין האַרצען געשאַכמען,

און דער רויטער קארק פון מאַטראָז
מיט זיין פרעך מיידעל גייען מיך ניט אָן.
און ס'אזו מיר אַ ראַכמאַנעס אויפ'ן מיידעל
לעבען מיר, וואָס דריקט זיך צו מיר,
ווען אין מיין פלויש,
האַט דער אַלטימשקער זיינע געלע, טויטע נעגעל
אַריינגעלאָזען.

איך ?
וואָס בין איך ?
אין אַ זוניגען מאַג.
אונטער אַ רוהיגען בלאַען הימעל,
האַט דעם אַלטימשקענס שאַמען מיך פאַרפאַלגט,
און מינע פּוס-טריט געהיט.

אויפ'ן מיט-וועג

די געלע נאכט האַט מיין בלוט פאַרסאַמט
און ס'האַט דער בלינדער אינסטינקט מיך פאַרטרויט :
דאָ, וואַלגעסט דו זיך אויף דעם מיט-וועג
פון דיין טרויעריגען זיין,
אַזוי פאַרהוילען איז לעוואַנע-שיין געווען
אין דיין נאכט פון ערשטען קומען.

אזוי פארשאַלמען וועט זי פינסטערען
אין דיין נאכט פון גיין.
אויפגעפרעסען האָט די נאכט דעם שיין פון מיינע אויגען.
און געפונען האָב איך זיך א וואלנערענדען אויף מיין
אייגענער שוועל.

א קלאַפּ מיין קאָפּ אָן שוועל —
האַט אָנגעמראָגען קלאַג-מוטערס פון אלע עקען וועלט
מיט צעשויבערמע שלאַנגען אויף זייערע קעפּ,
האַבען זיי געכוזעקט איבער מיין בראַך :
אוי, אַוואַיאַ-וואַ
אוי, אַוואַיאַ-וואַ
אַוואַיאַ.
אַוואַיאַ.

געקלאַפּט האָט מיין קאָפּ אָן שוועל
און ס'האַבען ווי טויזענדע קעץ
געיאַמערט איבער מיר די קלאַג-מוטערס.

געגראַט האָט זיך די געלע נאכט —
פאַרשוואַנדען זיינען די קלאַג-מוטערס.
נאָר ס'האַט אין מויעך געעגבערט :
יענע מיעסע נאכט פון דיין קומען איז אונטער דיר,

די נאכט פון דיין מיט-וועג,
גרעט זיך אויך צום גיין אוועק.
אבער פאר דיר ליגט נאך אנגעגרייט
די נאכט פון דיין גיין.
און אזוי פארשאלטען וועט זי פינסטערען,
און אזוי פארהוילען וועט זיין לעוואנע-שיין.

געקלאפט האט מיין קאפ אן שוועל.

ש ט א ט

1.

האט זיך מיין בלייבקיט געלייגט אויף די גאסען,
מלופעס פון טעלעגראף אין שטאט
האבען געכאלעשט פאר מיינע אויגען.
די ביינער מיינע זיינען לער געווען
און פויגעל-גרינג בין איך,
ווי אויף פרעמדע פיס געטראגען געווארען.
דורך די פארלאפענע אויגען מיינע
האט די שטאט געכאלעשט.
דער שטאט געשריי איז א פארגליווערטער
אין לופט געהאנגען.

2.

פּלוצים האָט אַ האַנט מיך אַ וואָרף געמאַן
אַ פאַרכאַלעשמען אין מיטען מאַרק.
איבער מיר האָבען מענשען געשפּרייזט
און ס'האַט ווי בינען געזשומעט
זייער פּילקעלדיגער געשריי.
ווי דראַמען זיינען מיינע גלידער געוואָרען,
צוויי גרויסע אויערען זיינען נאָר
אויף דר'ערד געלעגען
און ס'האַט אַדורכגעגבערט אַ געשריי :
הו, הו. הו, האַ. הו, הו. הו, האַ.

3.

ווער האָט מיר מיטאַמאַל
אַזאַ קרעפּטיגען שמוים געמאַן,
אַז ס'האַט מיט מיר גענומען
ווי מיט אַ דריידעל דרייען.
מאַכטלאָז בין איך געווען
דעם ריזען שמוים בייקומען ;

האָב איך זיך אַ צופרידענער
נאָך מיין אייגענעם דרייען גענומען יאָגען.
זיינען אזוי יאָרען
אין היסטערישען דרייען פאַרשוואונדען.
און האָב איך אויף אַ רעגע נאָר
געוואָלט דעם אַטעם כאַפּען,
האַט אַלעס געכאַלעשט פאַר מיינע אויגען
און דער שטאַט-הויז איז אַ געשמאַרבענער
געהאַנגען אין דער לופט.

פ א ר פ א ל ע ן

קלער איך זיך אזוי :
ס'פליסט סיי ווי שלעפּעריג ס'בלוט אין די אַדערען מיינע
און אַ באַגער צינדט זעלמען זיך אין מיין האַרץ.
זאָג איך אזוי :
איך — און די גרויסע זידענדיגע שטאַט.
אַזעלכע פרעמדע.
וואָס בין איך צו איר.
אַ גער, אַ וויסטער גער.
מראַכט איך זיך אזוי :
כ'וועל זיך איבערדעקען מיט דער וואַרימער קאַלדרע
און דרימלען.

און פון וויימענס וועלען זיך דערטראגען קוילעס
פון ווילדע שטיפערישע שמאט קינדער.
הא. הא. הא.

דער געשריי, דער געליארם, דער געפילדער
פון דער אייזערנער, שמאלענער, בראנזענער שמאט.
אבער איבער מיר וועט רוהיג א שפיץ זיך וועכען זיין געוועב
און איך וועל שלאפען, שלאפען, שלאפען.
ליג איך :

און כ'הער, ווי די שמאט רעוועט, רופט, מאניעט, ציט
מיך דעם גער, דעם ווילד פרעמדען.
און כ'טראכט זיך :

עמעס, ס'פליסט שוין שלעפעריג ס'בלוט אין די אדערען מיינע
און די שמאט — וואס איז מיר די שמאט.
אבער אזוי וועל איך שוין אוועקפאלען אמאל
און צושמאלצען ווערען
אין דעם זידען פון דער שמאלענער שמאט.
פארפאלען.

די לעצמע שאַ.

פארשאַלמען זאל זיין יענע ביינערדיגע האַנט,
וואָס האַט מיר געוויזען מיין לעצמע שאַ.
ווי אַ פאַרפּוילטער אייווער האַט די שאַ זיך געקרישעלט
אויף מינומען.
ביז די לעצמע רעגע האַט געצונדען זיך גרוי און בלאַ
און באלד בין איך ניטאַ.

אַ קראַנקע זון האַט געבאַכדיג געלאַסמשעט מיין געמיט,
מיט אַפּגעהאַקמען אַמעס האַט דער זייגער מיינע רעגעס
טעמפּ געציילט.
כ'האַב אַרויפגעצויגען אויף מיינע גלידער מיין יאַנטעוודיגען
קלייד ;
צווישען מענשען האַב איך מיין קאַפּ געהאַלמען שטאַלץ
און אַ שטאַלצער אַפּגעענטפערט אויף זייערע אונטערטעניגע
רייד.
אבער קיינער האַט ניט געוואוסט, אז אין די קאַמערען פון
מיין האַרץ
בין איך אַ שטיקעל שטויב וואָס האַט אַנגעטאַן אַ שטייפען
הוט.

א שטיקעל שפינוועבס העפקער פאר יעדען ווירבעל פונ'ם
ווינט,
א זינדער, וואס פייניגט זיך אליין מיט א שווערע רומ
און טרעט אויף זיך אליין און רייסט זיך פאסען פלייש,
פאר זינד וועמענס אראמאט איז לאנג שוין אויסגעוועפט
און ניטא,
ווייל ס'האט די ביינערדיגע האנט מיר געוויזען מין
לעצטע שא.

ארטעריאסקלעראזיס

און אויב, אין לויף פון דיינע טעג,
האסטו מיט גיבער-קראפט געזיגט
איבער ווערימלאך אלערליי,
וואס האבען מיליאסענווייז
געלויערט אומעטום אויף דיר.
און אפגעבליאקעוועט האסטו דיין הויט אין קאמף.
און פארלוירען האבען דיינע האר די קראפט
און ווי גראז פארוויאנעמער געגראט זיך
לעבען דיינע שליפען.

הערסמו דען ניט,
אין דעם לויף,
אין דעם פליס,
פון דיין בלוט אין דיין מארך
זינגען ווי א גריל,
זינגען ווי א טיטוס-וואַרים,
זינגען צו דעם טאקט
פון א לאַפּאַטע-גראַב אין דער שוואַרצער ערד
אַרמעריאַסקלעראַזיס.
אַרמעריאַסקלעראַזיס.

און האָט דיר די אויבערמאכט באַשערט
אַ לעבען ווי א זומפ א פרידיגס,
מיט טעג וואס ציען זיך
ווי א לאַנגער נודנער ניגען,
מיט נעכט לעבען א ווייבעל א געמרייס,
וואָס דערלאנגט די שמעק-שיך דיר,
ווען קומסט אין הויז
און לאַזט הערשען איר זעל,
צווישען די מאַסיווע מעבעל אין דיין הויז.

אויך דאמאלס וועבט א שפין זיך רוהיג,
מיט מערדעריש געדולד, אין מויאך ביי דיר זיין גען
און צום מאקט פון זייגער וואס קלאפט.
און צום טריל פון קאנאריק אינדערפרי.
און צום סקריפ פון דיין וויג-שטול אהין-צוריק.
זינגט דיין בלוט דאס לאנגזאם-צושטערענדע ליד.
ארמעריאסקלעראזיס.
ארמעריאסקלעראזיס.

ארמעריאסקלעראזיס.
א געדולדיגער גאזלען וואס לויערט אויף די וועגען.
ארמעריאסקלעראזיס
דער מוז וואס מוז געשען.
ערגעצוואו איז א בלאט א פארוויאנעמער פון בוים געפאלען.
הארך דעם שארף.
הארך דעם רויש.
ארמעריאסקלעראזיס.
ארמעריאסקלעראזיס.

צעלא-צעלדי

צעלא-צעלדי.
צעלא-צעלדי — גרינג-פיסיגע.
צום צימב פון צימבעל,
ווערסטו ווי א סאַרנע גרינג,
ווי א העזיל פלינק.

צעלא-צעלדי,
דיין קאַשמאַן-קאַפּ
איז גראַ אצינד,
די בלאַע אויגען זעען ניט,
די ברויסטען דיינע לאַבערען,
און דיין גוף שמעקט מיט אלטקייט שוין,
מיט דעם ריידך פון פארדומפען פלייש;
אַבער צעלא-צעלדי,
צום צימב פון צימבעל
ווערסטו ווי אַ פארע גרינג,
א-אייפּ, צעלא-צעלדי!

צעלא-צעלדי.
פארמייד די זיפצען דיינע אלע נאכט,
זאַל דאָס רופען פון דער מוויטער האַנט דיך ניט שרעקען.

זאג,
וועלכער בארג ערד קען דען דיר פארדעקען,
אז צום צימב פון צימבעל
ווערסטו ווי א סארנע גרינג,
גרינג-פיסיגע.

א-איפ — צעלא-צעלדי !

צו א בלינדען

א ציניש ליכט האט אונז אלעמען באוויזען :
דיין וויסען קאלנער אויפ'ן ריינעם העמד,
וואס אויגען האבען פאר דיר צוגעגרייט :
עפשער א ווייב וואס טרערט טרער נאך טרער
אדער א מאמע וואס שעלט דעם מאג פון דיין געבער.
א שמייכעל האט זיך מיט דייןע רוימע וויסלאך געשפילט
(מעסמאמע פון א מיט-נאכט בייסאקווארעס-וויין)
און מיר אלע האבען געזען דאס, וואס דו האסט פון אונז
געוואלט פארהוילען.
באלד האט דאס צינישע ליכט א טאנץ געטאן אויף דייןע
שמוציגע הענט,
וואס האבען טרויעריג, ווי שטומע ווילענלאזע באשעפענישען,
געבעמען זיך ביי דיר צו באהאלמען.

אָבער מיר — די וועלט פון מיליאָנען אויגען — האָבען
צולעהאַכעסדיג געזען :

דעם ווייסען קאלנער אויפ'ן ריינעם העמד
און דיינע שמוציגע הענט.
די רויטע ווייסלאך האָבען נאָך אַלץ געלאַכט
(מעסטאַמע פון אַ פינסטערען ווינטער-וואַלד'ס אַ וויץ).
אָבער די פינגער פון דיינע הענט
זיינען זיך ווי קליינע קינדער פאַרגאַנגען אין טרערען
און גערופען :
דיין ווייב, וואָס טרערט טרער נאָך טרער.
אָדער דיין מאַמען, וואָס שעלט דעם טאָג פון דיין געבער.

נירונאנא

פאַרשטיינערט.
אין זיך אליין פאַרהילט.
די פיילען פון לעבען פליען פאַרביי מיר,
מיט זיבען וואַלקען-שלייערס איז מיין גוף פאַרהילט.
און שטיל אין די טיפע טיפענישען פון מיין האַרץ
קוועלט אַ זעליגע זיסקייט פון מיין ניט-זיין.
טויט צום לעבען, פול מיט לעבען אין טויט.
מיט זיידענע, אומזיכטבאַרע פעדים
פאַרקניפט איז מיין נעשאַמע מיט די איבער-נאַטור.
טרערען פון גליק אויף מיינע פאַרגלעזערטע אויגען. —
גאַט האָט זיך מיט מיין נעשאַמע באַהעפט.

אין די אָדערען פון דער וועלט.

אין די אָדערען פון דער וועלט פליסן אלץ רהיג,
פעט און זומפּיג — אין די אָדערען פון דער וועלט.
קליינע וואַסערען זויגען זיך אַרײַן אין גרויסע,
גרויסע וואַסערען כאַווערען זיך מיט יאַבאַשע.
און יאַבאַשע גענעצט פרידליך אויף מיט אַ צימער,
אין די אָדערען פון דער וועלט.
און שיפען גייען שמיל און רהיג אונטער אין די גרויסע
וואַסערען.

וואָס פליסען אין די אָדערען פון דער וועלט.
און ס'האַט נאָך קיין שלייען ניט געזען
אין מיטען העלען מאַג, אין וואַסער, די לעוואָנע,
נאַר, ווי אַלעמאַל, די אַלמע וואוילע זון.
קיין כאַיע אויף דער יאַבאַשע האַט נאָך ניט געזען,
אז די זון זאל שיינען מיט די שמערען, אין מיטען העלען מאַג.
און קינדער ווערען באַלד געבוירען מיט גאַמבעס,
וואו ס'וועלען וואַקסען שיווע בערד ;

אויף די קעפ זיינען שוין דא די ערמער,
וואו ס'וועלען וואקסען און ארויספאלען די האר.

לאנגזאם פליסט די אומצופרידענקייט אין די ווידערשפעניגע
און אין די שלעכטע גליווערט די סינע ווי די רו פון דער וועלט.
אויב די שלעכטע האבען קליי-זאיען,
הארגענען זיי רוהיג און שמיל, ווי דער רויש פון דער וועלט,
ווארים ס'האט נאך קיינמאל קיין שאס
ניט איבערגעשראקען קיין שמערען.
און מעטאדיש ווי ס'גרינט דער בלאט,
און שמיל, ווי ס'שווייגט דער ליארם פון דער וועלט,
דרימלט ערגעצוואו א שמייך.
און שמייך — דער אויצער פון פארפרוירענע מידעס
איז דאך פאראויסכאשטימט, פאר מאציוועס,
און לאסט-פערד — צו פירען דעם וואגען, וואס איז שווארץ,
צו פירען רוהיג, שמיל און זומפיג,
אין די אדערען פון דער וועלט.

אין מיליאסען יארען ארום
ווען ס'וועט רוהיג צופלאצט ווערען די פעטע רו פון דער וועלט,
וועט אויף א צווייג פון פוסמקייט שוין געלאסען גרינען
א יונגע גייע וועלט.

מיינע לידער

כ'האָב אנגעשריבען לאַנגע בויגענס גראַע האָר און טיפע קנייטשען.
מיט בלאַנדע האָר און קינדישע אויגען —
ווי האָב איך עס געקאָנט?
אז אין פארנאכטען וואָיעט נאָך ס'הארץ אין מיר:
מאמע.
און נאָך היינט ווילט זיך אוועקשליטלען מיינע יאָרען אויפ'ן שניי.

„פריטודיוט“ דרוקעריי,
נוו יארק.